

Ventspils muzeja lasītavā: Kustīgās bildes

Livonijas ordeņa pils izstāžu zālē patlaban skatāma izstāde “Kustīgās bildes. Kino vēsture Ventspilī”, vēsturniece Māra Dāvida piedāvā ielūkoties starpkaru kinovēsturē Ventspilī.

Pirmais pasaules karš nulle kā beidzies, tikko pārciests gan sarkanais, gan baltais terors. Neskatoties uz gaužām pieticīgajām iespējām, ventspilnieki ar skubu cenšas atjaunot pirmskara dzīvi. Savu darbu atsāk arī kinoteātris *Koloseum*, kurā jau 1919.gada maijā tiek demonstrēta ne pārāk izklaidējoša dokumentālā filma par pretrunīgi vērtēto bijušās Krievijas impērijas Aizsardzības ministru, ģenerāli Vladimiru Suhomlīnovu, kuram tika pārņemts cariskās armijas zemais sagatavotības līmenis Pirmajam pasaules karam sākoties.

Kinoteātri Ventspilī

Pirmos pēckara gados tiesības uz kinematogrāfu Ventspilī bija tikai kinoteātra *Koloseum* īpašnieciņai M. Rutšinskai, kura par šo privilēģiju pilsētai maksāja 60 latu lielu ikmēneša maksu. Situācija mainījās, kad par pilsētas galvu tika ievēlēts Kārlis Krievs, kurš uzsāka cīņu par monopoltiesību atņemšanu un nodokļu palielināšanu. Turpmāk kinoteātra īpašniekiem bija jāmaksā pilsētai 20% no katras pārdotās biļetes, rezultātā, agrāko 60 latu vietā, pilsētas kase saņēma 700-800 latu mēnesī, bet ar to Rutšinsku ģimenes nedienas nebeidzās, pilsētas tēvs bija "pieķēris", ka kinoteātra īpašnieki nelikumīgi 120 personām ir piešķīruši "goda viesa" statusu un izsnieguši bezlimita brīvbiļetes. Tā kā ar to nebūtu gana, izrādījās, ka kinematogrāfa administrācijā neatradās neviens, kurš pārvaldītu latviešu valodu. "Tāda necieņa pret valsti un vairākuma valodu nav pieņemama!" savu neapmierinātību ar preses starpniecību pauda pilsētas galva Kārlis Krievs.

Drīz vien kinoteātris *Koloseum* zaudēja monopolstēšības pilsētā. 1924. gada oktobrī gandrīz blakus kinoteātrim *Koloseum*, kurš atradās Pils ielā 18 (tagad Pils iela 28), durvis vēra jauns kinoteātris *Pasaciņa*. Jaunā kinoteātra īpašnieks bija pilsētas domnieks, tirgotājs Ādolfs Stūre. Kinoteātris ar 200 vietām atradās Pils ielā 25 (tagad Pils iela 27). Ventspilniekiem turpmāk bija liela izvēle. Filmas abos kinoteātros tiek rādītas katru dienu. Jaunā kinoteātra programma ir ļoti bagātīga. Pirmo reizi kinoteātri ir iespēja noskatīties "Sieviešu skaistuma konkursu Latvijā".

Ventspils muzejs

1926.gadā Ādolfs Stūre kopā ar Indriķi Grickus, Ellu Bērmans un Kārli Gerucki (senākās Latvijā uzņemtais spēlfilmas “Kur patiesība?” kinomehāniķi) nodibina firmu “Sabiedrība kino
“Koloseums” - A.Stūre” un apvieno abus kinoteātrus. Turpmākos gadus katram kinoteātrim bija sava atšķirīga programma.

1929.gadā bijušajā *Družbas* zālē (tagad Ventspils Kultūras centrs Kuldīgas ielā 18) atklāja trešo kinoteātri *Moulin Rouge* jeb tautā vienkārši sauktu par "Sarkanajām dzirnaviņām". Ieeja jaunajā kinoteātri bija ēkas stūri virs kuras atradās dekoratīvas nepārtraukti rotējošas dzirnaviņas. Šeit izrādes notika tikai nedēļas nogalēs.

Ventspils muzejs

[illegible]

Ventspils muzejs

Kino repertuārs

Kinoteātris *Koloseum* jeb *Kolizejs* bija kinomīļu iecienītākais kinoteātris, tur pārsvarā tika rādītas melodrāmas ar 1920.gadu slavenākajiem kinoaktieriem. Tur varēja aplūkot tādus šedevrus, kā *Kazanova* ar krievu aktieri Ivanu Mozžuhinu (Ivan Mosjoukine) galvenajā lomā, *Annū Karenīnu* ar Grētu Garbo, kā arī pasauleslaveno *Zilo enģeli*, kas 29 gadus veco aktrisi Marlēnu Dītrihi uznesa slavas augstumos. Šeit gan jāpiebilst, ka atšķirībā no pārējās Eiropas, Latvijas Izglītības ministrija filmu aizliedza, jo tā neatbilda noteiktām morāles normām, bet ne uz ilgu laiku. Filma, kaut arī “apgriezta”, tomēr nonāca Latvijas kinoteātros.

